

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«УМАНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТЕХНОЛОГІЙ ТА БІЗНЕСУ
УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»
Циклова комісія обліково – фінансових та економічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи

Наталія НИКОЛЦОК

« 28 » 08 2025 року

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»
Освітньо – професійна програма	«Облік і оподаткування»
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр

Розробник - Ільчук Марина Ярославівна, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач методист ВСП «Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу УНУ»

Програма затверджена на засіданні циклової комісії обліково-фінансових та економічних дисциплін. Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії

Юлія МЕЛЬНИК

Вступ

Швидкі зміни економічних умов спонукають до оптимізації обліку і оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Адже саме ці суб'єкти є двигуном розвитку економіки та створюють значну кількість робочих місць, тому їх ефективне функціонування має важливе значення для загального економічного зростання.

Бухгалтерський облік та оподаткування суб'єктів малого підприємництва є ключовим аспектом управління в українському бізнес-середовищі. Оскільки ці сфери безпосередньо впливають на фінансовий стан і стійкість підприємства.

Бухгалтерський облік має вирішальне значення для розуміння малим бізнесом свого фінансового стану, управління операціями та прийняття обґрунтованих рішень. Саме завдяки точному обліку, аналізу та інтерпретації фінансової інформації ці підприємства можуть прокладати свій шлях до стабільної прибутковості. Крім того, належна практика бухгалтерського обліку гарантує, що підприємства дотримуються місцевих законів і нормативних актів, зменшуючи таким чином потенційні юридичні та фінансові ризики.

Розуміння та орієнтація у складному світі оподаткування є життєво важливим для цих малих підприємств. В Україні, як і в будь-якій іншій країні, податки неминучі. Однак податковий тягар та його складність можуть суттєво вплинути на їх діяльність та розвиток. У зв'язку з цим, знання та ефективне вирішення податкових питань може суттєво вплинути на успіх бізнесу.

Дисципліна «Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу» висвітлює стан та розвиток малого бізнесу в Україні, особливості обліку та його організацію на малих підприємствах, спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, розкриває порядок ведення бухгалтерського обліку за основними ділянками та складання звітності на підприємствах малого бізнесу.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни полягає в формуванні у здобувачів фахової передвищої освіти системи теоретичних знань та практичних навичок ведення бухгалтерського обліку, організації оподаткування, формування та подання фінансової та податкової звітності суб'єктами малого підприємництва.

Завдання дисципліни:

- освоїти систему діючого законодавства у сфері обліку і оподаткування на підприємствах малого бізнесу;
- вивчити основи побудови бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу, порядку використання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності;
- набути навичок збирання, оброблення і відображення інформації у фінансовій і податковій звітності;
- засвоїти особливості обліку грошових коштів, розрахунків з оплати праці, виробничих запасів, необоротних активів, витрат на виробництво, реалізації продукції (робіт, послуг), власного капіталу.

Предметом дисципліни є господарські операції підприємств малого бізнесу та відображення їх у фінансовій та податковій звітності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач освіти оволодіває такими компетентностями та набуває таких результатів навчання:

Інтегральна компетентність.

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері обліку та оподаткування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічних наук, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність аналізувати економічні події та явища з огляду на сучасні теоретичні та методичні основи обліку і оподаткування.

СК 2. Здатність використовувати математичний інструментарій для розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері обліку і оподаткування.

СК 3. Здатність відображати інформацію про господарські операції суб'єктів господарювання в обліку, їх систематизувати, узагальнювати у звітності й інтерпретувати для задоволення інформаційних потреб осіб, які ухвалюють управлінські рішення.

СК 8. Здатність використовувати методи обліку і оподаткування на підприємстві.

СК 9. Здатність використовувати знання національних стандартів обліку.

СК 10. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

СК 11. Здатність організувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства.

СК 12. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

Результати навчання:

РН 2. Розуміти місце предметної області в загальній базі знань та значення облікової, податкової і статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів під час розв'язання проблем сфери економічної відповідальності підприємств.

РН 3. Визначати сутність об'єктів обліку і оподаткування для розуміння їх ролі та впливу на результати господарської діяльності.

РН 4. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання облікових даних для узагальнення економічної інформації.

РН 6. Використовувати особливості обліку і оподаткування у професійній діяльності та господарській практиці.

РН 7. Характеризувати господарські операції та процеси, вміти документально їх оформлювати для відображення в обліку підприємств.

РН 8. Формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність для визначення показників забезпеченості підприємства ресурсним потенціалом та його ефективного використання.

РН 9. Дотримуватися вимог податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання.

РН 14. Використовувати нормативно-правові документи і національні стандарти для ведення бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання.

РН 16. Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для досягнення спільної мети.

РН 17. Дотримуватися вимог професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення економічного розвитку України.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна характеристика малого бізнесу в Україні.

Характеристика, роль та значення малого бізнесу. Розвиток малого бізнесу в Україні. Фактори, які впливають на організацію обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва. Нормативно-правове регулювання обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва. Проблемні аспекти обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва в Україні.

Тема 2. Основи побудови бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу.

Організація обліку на підприємствах малого бізнесу. Особливості діяльності підприємств малого бізнесу. Стандарти бухгалтерського обліку на малих підприємствах. Організація документообороту. Форми бухгалтерського обліку. Регістри бухгалтерського обліку майна малого підприємства.

Тема 3. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва.

Зміст і умови застосування спрощеної системи оподаткування. Групи платників єдиного податку. Порядок та умови переходу на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності. Порядок сплати податку, облік та звітність платників єдиного податку.

Тема 4. Облік грошових коштів та розрахунків.

Відображення грошових коштів, їх еквівалентів і грошових документів, а також розрахунків з дебіторами у регістрах бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва за простою та спрощеною формою бухгалтерського обліку.

Тема 5. Облік праці та її оплати.

Особливості організації обліку праці та заробітної плати на малих підприємствах. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці. Відображення операцій з оплати праці у регістрах бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва за простою та спрощеною формою бухгалтерського обліку.

Тема 5. Облік виробничих запасів та готової продукції.

Особливості побудови обліку виробничих запасів на підприємствах малого бізнесу. Документальне оформлення та облік наявності й руху виробничих запасів. Відображення виробничих запасів у регістрах бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва за простою та спрощеною формою бухгалтерського обліку. Особливості обліку готової продукції.

Тема 6. Облік необоротних активів.

Порядок ведення синтетичного та аналітичного обліку операцій з основними засобами суб'єктами малого підприємництва. Порядок відображення інформації про операції з необоротними активами в облікових регістрах, що рекомендовані суб'єктам малого підприємництва. Облік придбання і вибуття основних засобів. Облік нарахування амортизації основних засобів. Методи нарахування амортизації. Особливості обліку нематеріальних активів.

Тема 8. Облік власного капіталу та зобов'язань.

Власний капітал та його складові. Визнання та класифікація зобов'язань. Документальне оформлення та облік розрахунків з кредиторами. Відображення власного капіталу та розрахунків з кредиторами у регістрах бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва за простою та спрощеною формою бухгалтерського обліку.

Тема 9. Облік витрат, доходів і фінансових результатів діяльності.

Організація обліку витрат і доходів на малих підприємствах. Особливості обліку фінансових результатів. Відображення витрат, доходів і фінансових результатів у регістрах бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва за простою та спрощеною формою бухгалтерського обліку.

Тема 10. Звітність суб'єктів малого підприємництва.

Призначення і склад фінансової звітності та вимоги до неї. Порядок складання та подання фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва. Особливості заповнення Балансу (форма №1-м). Складання і заповнення звіту про фінансові результати (форма №2-м). Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва.

3. Список рекомендованої літератури

Основна

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV/ Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. №996-XIV / Верховна Рада України. URL: zakon.rada.gov.ua/go/996-14.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

5. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій України: наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

6. Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства Фінансів України від 24 травня 1995 р. № 88 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

8. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні. Закон України від 21 грудня 2000 № 2157-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>.

9. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні. Закон України від 22 березня 2012 № 4618-VI Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

10. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку суб'єктів малого підприємництва: наказ Міністерства фінансів України від 19 квітня 2001 № 186 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01>.

11. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: наказ Міністерства Фінансів України від 25 червня 2003 р. № 422 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon.golovbukh.ua/regulations/1521/8199/8200/461726/>.

12. Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: наказ Міністерства Фінансів України від 15 червня 2011 р. № 720 / Міністерство фінансів України. URL: <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/treasury/2081-720.html>.

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: наказ Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. № 39 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.

Додаткова

1. Верига Ю.А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва. текст:навч. посіб. / Ю.А. Верига, Є.А. Карпенко, Г.О. Соболев, Н.О. Кулявець – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 272 с.

2 Гура Н.О. Облік на підприємствах малого бізнесу. Підручник / Н.О. Гура, Т.Г. Мельник. – Київ: 2021. – 288 с.

3. Гуцаленко Л.В. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу: навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко, У.О.Марчук, Л.В.Мельянюкова. – К. : ЦУЛ, 2020. – 390 с.

4. Марчук У.О., Гуцаленко Л.В., Мельянюкова Л.В.. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу: навчальний посібник. – Київ: «Центр учбової літератури», 2019. – 408 с.

5. Оподаткування суб'єктів підприємництва : навч. посібник (у схемах) / Т. М. Остапенко, О. М. Кубецька, І. В. Кононова, Н. А. Протопопова. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 148 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua.

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.

3. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: -Режим доступу: <https://tax.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.

5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.

6. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу: www.me.gov.ua.
7. Законодавство України. – Режим доступу: www.zakon/rada.gov.ua.
8. Газета “Все про бухгалтерський облік” – Режим доступу: <http://gazeta.vobu.ua/>.
9. Сайт Бухгалтерський облік в Україні – Режим доступу: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/1081-buxgalterskij-oblk.html>.
10. FactorAcademy – Режим доступу: <https://factor.academy/online-learning>.
11. Інформаційний портал Бухгалтерський облік для початківців – Режим доступу: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:EY+ACC102+2017_T1.
12. Сайт "Бухгалтер 911" – Режим доступу: <https://buhgalter911.com/uk/>.
13. Український бізнес-портал – Режим доступу: <http://www.ubp.com.ua>
14. Діловий щотижневик «Контракти» – Режим доступу: <http://www.kontraktu.com.ua>
15. Інтернет-портал газети Бізнес – Режим доступу: <http://www.business.kiev.ua>
16. Читальня он-лайн . – Режим доступу: <http://readbook.com.ua>
17. Електронна інтернет онлайн "Бібліотека Студента UaRus" – Режим доступу: <http://studentbook.com.ua>
18. Голоvbух – Режим доступу: <http://www.golovbukh.ua>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Контроль знань і умінь здобувачів освіти з дисципліни здійснюється відповідно до системи організації освітнього процесу. Формою підсумкового контролю є диференційований залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Для підсумкової діагностики успішності навчання використовується усний, письмовий, тестовий, графічний та програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.